U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **A. T.,** zastoupený Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Ječná 548/7, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 24. 1. 2012, č. j. 46 Az 8/2011 - 49,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 7. 2011, č. j. OAM-247/ZA-06-PA03-2010, nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí žalovaného žalobu, které Krajský soud v Praze vyhověl a rozsudkem ze dne 24. 1. 2012, č. j. 46 Az 8/2011 – 49, napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud svůj závěr odůvodnil tím, že si žalovaný v projednávané věci neopatřil dostatek podkladů pro pečlivé posouzení situace v zemi původu. Konkrétně se mělo jednat o otázky týkající se tzv. domácího násilí a možností dětí vystavených tomuto násilí domoci se ochrany u příslušných organizací či orgánů státu (žalobce byl dle svých slov společně se svou matkou a sestrou vystaven dlouhodobému násilí ze strany otce, které nebylo možno řešit i v důsledku vlivu otce na tamní policii). V dalším řízení se měl žalovaný dle krajského soudu zabývat jak splněním podmínek pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, tak pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a a 14b zákona o azylu. Řízení měl žalovaný doplnit dalšími zprávami o zemi původu žalobce, které budou aktuální a budou dostatečně podrobně vypovídat o daných otázkách v zemi původu žalobce.

Žalovaný (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, kterou opírá o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel předně namítá, že krajský soud v daném případě nevycházel ze zjištěného stavu věci a jeho rozsudek neměl oporu ve spisu; kromě procesních pochybení se měl krajský soud taktéž dopustit nesprávného výkladu pojmu domácí násilí v kontextu azylového práva.

Stěžovatel dále uváděl, že ve svém rozhodnutí řádným a přezkoumatelným způsobem vyhodnotil, že údajné potíže žalobce nejsou domácím násilím v azylově relevantním kontextu. Vycházel přitom z tvrzení žalobce uváděných ve správním řízení, přičemž respektoval judikaturu Nejvyššího správního soudu o tom, že rozsah dokazování ve správním řízení je v azylových věcech dán obsahem podané žádosti.

Žalobce dle stěžovatele v průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany zmínil obavy ze svého otce, jeho konání však dle názoru stěžovatele nedosahovalo intenzity domácího násilí. Domácí násilí, vnímané pohledem nikoliv trestního práva, ale práva azylového, vyžaduje naplnění některých definičních znaků, aby se mohlo jednat o skutečnost podřaditelnou některé z forem mezinárodní ochrany, jež jsou taxativně vymezeny zákonem o azylu. Z hlediska mezinárodní ochrany musí být domácí násilí pácháno pouze z důvodů vyjmenovaných v § 12 či § 14a odst. 2 zákona o azylu. U žalobce však nebyly splněny ani základní podmínky vymezující pojem domácího násilí. Jmenovaný nebyl závislý na svém otci, neboť byl po rozvodu rodičů svěřen do péče matky. Nebyl dán ani další nutný předpoklad vymezující domácí násilí, a to nemožnost změnit místo bydliště. Žalobce měl trvalý pobyt hlášený u své tety. Nelze tedy hovořit o vztahu závislosti žalobce na jeho otci a o nutném sdílení společné domácnosti, když navíc jeho matka výslovně uvedla, že otce dobrovolně, z finančních důvodů, přijala zpět do svého domu. Taktéž fakt, že matka žalobce opustila své děti a ponechala je na území Ukrajiny v péči jejich otce, lze označit za skutečnost, která vyvrací důvodnost obav z jednání třetí soukromé osoby. V průběhu správního řízení dále vyšlo najevo, že žalobce nevyčerpal všechny možnosti domoci se ochrany v domovském státě a tvrzení o neposkytnutí pomoci těmito orgány nebylo věrohodné.

Stěžovatel má za to, že shromáždil dostatečné, aktuální a věrohodné informace o zemi původu žalobce a na jejich základě učinil odůvodněný závěr, že státní orgány Ukrajiny poskytují dostatečnou a účinnou pomoc proti činnosti třetích osob. Vzhledem k tomu, že stěžovatel vyloučil ve svém rozhodnutí možnost, že se v případě žalobce jednalo o domácí násilí podřaditelné některému z důvodů udělení mezinárodní ochrany, bylo zcela nadbytečné shromažďovat informace o domácím násilí na Ukrajině. Za zásadní pak stěžovatel považoval fakt, že rozhodujícím důvodem žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany bylo to, že si potřeboval vyřídit cestovní pas a nehodlal se kvůli tomu vracet na Ukrajinu. Vyřízení cestovních a osobních dokladů je povinností každého občana jednotlivého státu (včetně ČR) a snahu vyhnout se této povinnosti a legalizovat si bez dokladů pobyt na území ČR prostřednictvím řízení o udělení mezinárodní ochrany je možno označit za zneužití azylové procedury. Nadto krajský soud nevzal v úvahu, že žalobce je dospělý, k otci se vracet nemusí, nepotřebuje k vyřízení dokladů ani jeho

součinnosti a tudíž se jej nemusí obávat. Po vyřízení dokladů se žalobce kdykoli může vrátit na území ČR, kde dosud pobýval legálně a pobyt si upravit standardním způsobem.

Krajský soud se dle názoru stěžovatele nevypořádal se závěry správního orgánu vyslovenými ve správním rozhodnutí, nepřihlédl ani k vyjádření stěžovatele k žalobě, v němž se stěžovatel jasně a zřetelně vyjádřil k žalobním námitkám a opakovaně zdůraznil, že se v projednávané věci nejedná o domácí násilí. Rozsudek krajského soudu je dle stěžovatele navíc vnitřně rozporný a je třeba poznamenat, že možnost doplňkové ochrany dle § 14b zákona o azylu se na žalobce vůbec nemůže vztahovat.

Za nesprávný postup soudu pokládal stěžovatel i nenařízení ústního jednání ve věci. V případě žalobcovy matky i sestry, které uváděly obdobný azylový příběh, soud ústní jednání nařídil, u žalobce však rozhodl bez nařízení ústního jednání ve věci, i když vzhledem k tomu, že jmenovaný nabyl zletilosti, odpadly některé ze zásadních důvodů jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to minimálně ve vztahu k doplňkové ochraně dle § 14a zákona o azylu. Ještě důležitějším faktem je ale to, že slovní spojení „domácí násilí“, jež žadatel nepoužil v celém průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany, zaznělo až prostřednictvím jeho právního zástupce v podané žalobě. Nařízení ústního jednání ve věci se tak jevilo nezbytným vzhledem k novým skutečnostem. S tím je spojena skutečnost, že soud opomenul reakci správního orgánu na nová, zjevně ve snaze o gradaci azylového případu uvedená, tvrzení v podané žalobě.

Stěžovatel se domnívá, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy (§ 104a s. ř. s.), neboť se jedná o zásadní pochybení, které by mohlo mít zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Soud nerespektoval judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu ve smyslu rovnosti účastníků řízení, když přihlédl pouze k argumentaci žalobce a nereflektoval nejen vyjádření stěžovatele k žalobě, ale opomenul se vypořádat i s odůvodněním správního rozhodnutí, z něhož selektivně vybral pouze některé argumenty, vytržené z kontextu, a nejdůležitějšími skutečnostmi se vůbec nezabýval. V rozporu s povinností zjistit skutečný stav věci a bez ohledu na obsah správního spisu pak soud nahradil závěry správního orgánu svými subjektivními hodnotícími soudy. Krajský soud dle stěžovatele nereflektoval dokazatelnou možnost poskytnutí účinné pomoci žalobci ze strany státních orgánů jeho země původu, což vylučuje možnost přičítání protiprávního jednání soukromých osob státu. Krajský soud dále nerespektoval ustálenou judikaturu o povinnosti žadatele požádat o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po příchodu na území ČR. Nevypořádal se ani s prokázanou snahou žalobce o legalizaci pobytu na území ČR prostřednictvím azylové procedury, i když dosud na území ČR legálně pobýval v režimu zákona o pobytu cizinců. Stejně tak soud opominul povinnost fyzické osoby vyřídit si doklady v domovském státě, což je součástí státoobčanského vztahu a bez dalšího se jí nelze vyhnout pouhým poukazováním na neexistující nebezpečí. Za důvod přijatelnosti pak pokládá stěžovatel i přístup soudu, který nezkonfrontoval rozdílná tvrzení žalobce a jeho tehdejší zákonné zástupkyně v řízeních o udělení mezinárodní ochrany a soudních řízeních, i když případy žalobce, jeho matky a sestry projednával stejný soud v totožném složení. Stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a jeho jménem jedná osoba, jež má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

Jak vyplývá z uvedeného, je primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud z těchto hledisek neshledává v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost, obdobně jako je neshledal v usneseních ze dne 19. 9. 2012, č. j. 3 Azs 25/2012 – 17 a č. j. 3 Azs 31/2012 – 17, jimiž odmítl pro nepřijatelnost kasační stížnosti stěžovatele proti zrušujícím rozsudkům krajského soudu ve věcech matky a sestry stěžovatele.

Nepřezkoumatelností rozhodnutí krajského soudu pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] se již Nejvyšší správní soud dostatečně zabýval např. ve svém rozsudku ze dne 12. 1. 2005, č. j. 4 Azs 300/2004 – 36, či v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publikovaném pod č. 133/2004 Sb. NSS. Rovněž problematika volného hodnocení důkazů krajským soudem a utváření závěru o skutkovém stavu již byla podrobně řešena v řadě rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, odkázat lze např. na rozsudek ze dne 22. 3. 2005, č. j. 4 As 56/2003 - 76.

Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně připomíná, že jak pronásledování, tak i vážná újma může hrozit ze strany státu, resp. organizace, která ovládá stát, jakož i ze strany nestátních původců, tedy soukromých osob (rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, publikovaný pod č. 1066/2007 Sb. NSS). Problematikou domácího násilí se pak Nejvyšší správní soud podrobně zabýval např. v právě citovaném rozsudku či v rozsudku ze dne 29. 7. 2009, č. j. 4 Azs 31/2009 – 93.

Stěžovatel dále namítal, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany až po dlouhé časové prodlevě, a to s cílem vyřízení cestovních a osobních dokladů. Případy, kdy žadatel nežádal o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po příchodu na území ČR, i když k tomu měl příležitost, se Nejvyšší správní soud rovněž zabýval v řadě rozhodnutí, např. v rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48. Zde konstatoval, že pokud i v takovém případě žadatel věrohodně tvrdí, že mu hrozí v zemi původu pronásledování z azylově relevantních důvodů nebo skutečné nebezpečí vážné újmy, je stěžovatel povinen se jeho tvrzeními ve světle § 12 a § 14a zákona o azylu zabývat.

Pokud jde o námitku vytýkající krajskému soudu, že ve věci rozhodl bez jednání, Nejvyšší správní soud upozorňuje na to, že stěžovatel v daném případě jednání nepožadoval, tak činil pouze žalobce, nicméně vzhledem k tomu, že krajský soud zrušil žalobou napadené rozhodnutí stěžovatele pro vady řízení, byl oprávněn tak učinit v souladu s § 76 odst. 1 s. ř. s. bez jednání.

S ohledem na uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a krajský soud se *prima facie* v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 11. prosince 2012

JUDr. Lenka Matyášová, Ph.D.
předsedkyně senátu